

KRÓNIKÁK I-II. KÖNYVE

- Kovács Péter -

A könyv szerzője és keletkezési kora

A hagyomány, valamint az egyházi atyák szerint a Krónikák szerzője Ezdrás volt. A tudósok jelentős csoportja Ezdrás-Nehémiást tekinti szerzőnek. A szerzőség kérdése szorosan összefügg az Ezdrás–Nehémiás könyve szerzőségének a kérdésével.

Valószínű ugyanis, hogy a Krónikák–Ezdrás–Nehémiás könyvei egységes történelmi művet alkotnak. Ezt sok minden alátámasztja. A könyvek szemléletvilága sok hasonlóságot mutat.

A Krónikák második könyvének utolsó versei szó szerint egyeznek Ezdrás könyve bevezető versével. Ezdrás könyve első hat fejezete közvetlen folytatása a Krónikák könyvének.

A Krónikák könyve eszerint Kr. e. 400 körül keletkezett. Vannak, akik nem fogadják el Ezdrás szerzőségét, s a keletkezési kort későbbre, Kr. e. 350, 300 tájára, vagy még későbbre teszik.

A kérdés eldöntését nehezíti, hogy a szerző sok régi anyagot szó szerint átvett, ugyanakkor saját kora nyelve, szóhasználata is érvényesül. Az kétségtelen, hogy a hagyomány és az egyházi atyák állítását minden kétséget kizáróan sem bizonyítani, sem megcáfolni nem lehet.

A mérleg ilyenkor a hagyomány felé billen, kiváltképpen akkor, ha az ellenvélemény mögött nem tények, hanem elméletek állnak.

Neve, helye a Kánonban

A Krónikák két könyve a héber Kánonban a dibré hajjámim nevet viseli. A név jelentése szó szerint: a napok dolgai. Egyszerűbben: napi dolgok, események.

A LXX-ban a Paralipomena nevet kapta. Jelentése: elhagyott, elmaradt dolgok. Ezt sokan úgy értelmezték, hogy a Krónikák könyve azokat az eseményeket tartalmazza a LXX fordítói szerint, amelyek a Sámuel–Királyok könyveiből kimaradtak.

Ez a feltevés azonban nem felel meg a valóságnak, mert a Krónikák könyve nem csak olyan eseményeket tartalmaz, amelyek az előbb említett könyvekből hiányoznak.

A Paralipomena elnevezés tehát a héber dibré hajjámim, görög fordítása. Jelentése is lényegében ugyanaz: elmaradt, azaz mögöttünk maradt dolgok, események.

A Krónikák elnevezés Hieronymustól származik, de a Vulgatában ő is a Paralipomena kifejezést használja. A héber Kánon a Krónikák könyvével zárul. Ez már Jézus korában is így volt, mert Jézus Zakariást említi az ÓSZ utolsó vértanújaként (Mt 23,35; vö. 2Krón 24,20–22).

A LXX és a Vulgata a Királyok könyve és Ezsdrás–Nehémiás könyve közé helyezte. Ezt követte számos bibliafordítás és kiadás.

A Károliban és az új bibliafordításunkban is ezen a helyen található. A héber Kánonban a dibré hajjámim egy könyv. Először a LXX-ban választották ketté. Ezt követte a Vulgata, végül 1448-ban átvette egy héber kézirat is.

Felosztása, tartalma

A Krónikák (két) könyve négy főrészből áll:

1. Nemzetségtáblázatok (1Krón 1–9).

A nemzetségtáblázatok hatalmas ívet képeznek az ember teremtésétől a Saul halála elbeszélésével kezdődő történeti részhez. Ezek a listák nem a könyv írásakor keletkeztek.

A Szerző régi anyagokat használt fel, amelyeknek keletkezési korára ritkán történik utalás (1Krón 4,41). Ezek a listák vallási, gazdasági, társadalmi szempontból egyaránt fontosak voltak. Sokszor pedig a történelem folyamatosságának, az üdvtörténet aranyfonalának a jelzésére szolgál.

2. Dávid története (1Krón 10–29).

- Dávid történetét Saul halála elbeszélésével kezdi a szerző (1Krón 10,1–14).
- Ezt követi királlyá választása, Jeruzsálem elfoglalása, harcosai felsorolása (11–12),
- Uralkodása (1Krón 13–22),
- Kultuszi intézkedései és halála (23–29).

3. Salamon története (2Krón 1–9).

- Trónra lépése és gazdagsága (1–2),
- Templomépítése (2–7),
- Életműve és halála (8–9).

4. Júda királyainak története (10–36).

- Roboámtól, Cidkijjáig (10,1–36,21).
- Círus perzsa király engedélye a hazatérésre (36,22k).

Forrásai

A Krónikák szerzője műve megírásához számos forrást felhasznált, az alábbiakat név szerint is megemlíti:

- Júda és Izráel királyainak könyve (2Krón 16,11; 25,26; 28,26; 32,32).
- Izráel és Júda királyainak könyve (2Krón 27,7; 35,27; 36,8). Izráel királyainak könyve (1Krón 9,1; 2Krón 20,34).
- Királyokról szóló könyv magyarázata (2Krón 24,27).
- Dávid király története (2Krón 24,27).
- Sámuel látnok története,
- Nátán próféta története,
- Gád látnok története (1Krón 29,29).
- A silói Ahijjá próféciája,
- Jedó látnok látomásai (2Krón 9,29).
- Samajá próféta és Iddó látnok története (2Krón 12,15).
- Iddó próféta magyarázata (13,22),
- Jéhú, Hanáni fia, elbeszélése (2Krón 20,34).
- Ézsaiás próféta írása Uzzijjá dolgairól (2Krón 26,22).
- Ézsaiás próféta, Ámóc fia, látomása (2Krón 32,32).
- Látnokok beszédei (2Krón 33,19).
- Sirató énekek (2Krón 35,25).

Valószínű, hogy a felsoroltakon, illetve megnevezetteken túl is használt fel forrásokat, listákat. A források megnevezése is jelzi, hogy a szerző hiteles történelmi művet akart írni, s adatai a felvetődő kérdések mellett is megbízhatóak.

Kapcsolata az ÓSZ más történelmi könyveivel

A Krónikák könyve önálló történelmi mű. Az ÓSZ más történelmi könyveivel alapvetően kétféle kapcsolata van. Az egyik az Ezsdrás és Nehémiás könyvével való kapcsolata, mely két könyv a Krónikák folytatásának tekinthető, s e könyvek együtt egy, azonos szemléletű, történelmi művet alkotnak. A másik főleg a Sámuel és Királyok könyvével való kapcsolata. A források felsorolásából kitűnik, hogy a Krónikák szerzője ismerte ezeket a könyveket, az e könyvek megírásához felhasznált forrásokat.

Van, ahol kiegészíti a Sámuel és Királyok könyve adatait

Salamon azért ment Gibeónba, mert ott volt az Isten kijelentésének sátra (2Krón 1,3; vö. 1Kir 3,4). Áház a damaszkuszi mintára épített oltárt nem az Úrnak készítette (2Krón 28,23k; vö. 2Kir 16,10k). Ezékiás, Jósiás reformját bővebben leírja (2Krón 29–31; 34–35).

A Királyok könyvéből hiányzik, hogy Ezékiás az Izráel területén lakókat is meghívta a páskaünnepre, de csak néhányan mentek el, a többiek kigúnyolták a követeket (2Krón 30,1kk), Dávid nem csak összeszedette a bálványokat, hanem el is égettette (2Sám 5,20k; vö. 1Krón 14,11k).

Olykor olyan történeteket közöl, amik hiányoznak a Királyok könyvéből: Abijjá nagy győzelme Jeroboám felett (2Krón 13), Jósáfát nagy háborúja a móábiakkal és az ammóniakkal (2Krón 20), Jóás bálványozása, Zekarjá próféta vértanúsága (2Krón 24,15–25).

Vannak, amik a Krónikákból hiányoznak

Hiányoznak a Sámuel és a Királyok könyvével szemben:

Dávid vétke Betsabéval (2Sám 11), Salamon bálványozása és sok felesége (1Kir 11,1kk). Jórám izraeli és Jósáfát júdai király háborúja a móábiak ellen (2Kir 3).

De a szerző nem csak olyan dolgokat hagy ki, amik rossz fényt vetnek Júda királyaira, hanem szép, felemelő részeket is, pl. Ezékiás imája (2Kir 19,15kk), Ézsaiás gúnydala Assíria felett (2Kir 19,21kk). Sőt, közöl olyan adatokat is, amik a dicséret uralkodókra rossz fényt vetnek (2Krón 32,29).

Van sok szó szerinti egyezés is

Van sok szó szerinti egyezés is a Krónikák és a Királyok könyve között (2Krón 10,16 – 1Kir 12,16; 2Krón 11,1–4 – 1Kir 12,21–24; 2Krón 18,1kk – 1Kir 22,1kk; 2Krón 24,1kk – 2Kir 12,1kk; 2Krón 25,17–24 – 1Kir 14,8–14; 2Krón 29–32 és 1Kir 18–20 stb.).

Túl leegyszerűsítése a dolognak, hogy a szerző szépíteni akart, s főleg a kultusz érdekelte. Volt, ahol szépített, vannak jelek, hogy érdekelte a kultusz. De nem lehet azt állítani, hogy csupán tetszése szerint cselekedett műve megírásakor.

Végeredményben a Bibliában lévő könyvek, így a Krónikák könyve esetében is, a Kánon keletkezésének titkával állunk szemben, így Isten titkával, aki embereken keresztül is munkálkodik.

Teológiai jellegzetessége és jelentősége

A szerző a törvényes (legitim) királyság, Júda, történetét írja le a Krónikák könyvében Dávidtól Círus ediktumáig. Ezt a történetet beleállítja az emberiség egyetemes történetébe, és az üdvtörténetbe (nemzetségtáblázatok). Mindent Isten királyi uralma alatt lát, akár a választott népről, akár a népek világáról van szó.

Próféták sora

A Krónikák könyvében nagy hangsúly van fektetve az igaz proféták működésén, a profétai szónak való engedelmességen.

A proféták egész sorával találkozunk: Nátán (2Krón 9,29), Silói Ahijjá (2Krón 9,29), Jedó látnok (2Krón 29,29), Semajá (2Krón 12,5.7), Iddó (2Krón 13,22), Azarjáhú (2Krón 15,1), Ódéd (2Krón 15,8), Hanáni (2Krón 16,7kk), Mikájehú (2Krón 18,8), Jéhú látnok (2Krón 19,2), Jahaziél (2Krón 20), Eliezer (2Krón 20,37), Illés (2Krón 21,12–15), Zekarjá (2Krón 24,20), Isten embere (2Krón 25,7), ismeretlen proféta (2Krón 25,15), Ódéd (2Krón 28,9), Ézsaiás (2Krón 32,20), Hulda (2Krón 34,22k), Jeremiás (2Krón 36,12).

A szövetség

Isten hű a szövetséghez, a népnek is hűségesnek kell lenni, s ha vétkezik, van lehetőség a megtérésre, a szövetség megújítására (2Krón 13,5; 15,8kk; 29,10; 34,29kk).

A kultusz fontos, de nem önmagában van jelentősége. A kultusz sohasem pótolhatja a hitet és az engedelmességet (még Jósaiás esetében sem pótolhatta), hanem ezeknek a megnyilvánulása.

A királyok

A bűn kérdése végig kíséri a Krónikák könyveit.

Saul hűtlen lett (1Krón 10,13). Salamon sok lovat és kincset szerzett (2Krón 1,14–17; vö. 1Kir 10,26-29; 5Móz 17,16k). Roboám nem kereste állhatatos szívvel az Urat (2Krón 12,14). Ászá nem az Úrra támaszkodott (2Krón 16,7–12). Jósáfát a bűnöst segítette, az Úr gyűlölőit szerette (2Krón 19,1k). Jóás hálátlan volt (2Krón 24,17kk). Amacjá nem tiszta szívvel cselekedte Isten akaratát (2Krón 25,2). Áház arám isteneire támaszkodott (2Krón 28,23). Manassé szíve a bálványokhoz fordult (2Krón 33,1–9). Jójákin utálatos dolgokat cselekedett (2Krón 36,8).

Az Ige szerint voltak jó királyok: pl. Dávid, Jósáfát, Jósiás,

Voltak rossz királyok: pl. Roboám, Jójákin, Akháb.

Voltak, akik jól kezdték, de rosszul fejezték be: pl. Salamon, Ezékiás,

De csak egy király volt csak, aki rosszul kezdte, de megtért és jól végezte: Manasse!

Ez azért elgondolkodtató! Vagyis nem lehet játszani a kegyelemmel, nem akkor tér meg az ember, amikor csak akar, hanem ha számára kairos idő van a megtérésre!

Ézsau is keserű könnyekkel kereste a megtérés helyét, de nem találta meg!

Manasse király

2Krón 33:9-16

De Manasse elcsábítá Júdát és Jeruzsálem lakóit, hogy még gonoszabban cselekedjenek, mint a pogányok, akiket az Úr kigyomlált volt az Izrael fiai elől. És noha megszólította az Úr Manassét és az ő népét; de nem figyelmezteték rá. Rájuk hozá azért az Úr az asszíriabeli király seregének vezéreit, akik Manassét megfogták és vasba verve megkötözték őt két láncsal, és Babilóniába vitték. Mikor pedig nagy nyomorúságban volna, fohászokodék az Úrhoz az ő Istenéhez, és teljesen megalázta magát az ő atyáinak Istené előtt. És könyörgvén hozzá megkegyelmezett neki, és meghallgatván könyörgését, visszahozá őt Jeruzsálembe, az ő országába. Akkor ismeré meg Manasse, hogy az Úr az [igaz] Isten (...)

És eltávolította az idegen isteneket és a bálványt az Úr házából, és minden oltárt, amelyet az Úr házában hegyén és Jeruzsálemben emeltetett, kihánytatá azokat a városon kívül. És megépíté az Úr oltárát, és áldozék rajta hálaadó és dicsőítő áldozatokkal, és megparancsolá Júdának, hogy szolgáljanak az Úrnak, Izrael Istenének.

Manasse az egyik legistentelenebb király volt, sok ártatlan vért is kiontott, gonoszabban cselekedett, mint a környező pogány népek, a prófétákra sem hallgatott, ezért nagy volt Isten haragja ellene! Isten ítélete hamar el is érte őt, az asszírok legyőzték, és vasban vitték idegen földre. A fogságban megtért, fohászokodott az Istenhez, és Isten megkegyelmezett neki, visszahozta a fogságból (!), akkor ismerte meg Manasse, hogy az Úr az igaz Isten!

Eltávolította a bálványokat és az idegen isteneket az Úr házából, és minden idegen oltárt, és megépítette az Úr oltárát, és az Úrnak áldozott hálaadó és dicsőítő áldozatokkal, és egész Júdának is megparancsolta, hogy az Úrnak szolgáljanak!

Júdának azért kellett fogságba menni, mert kigúnyolták Isten követeit, kijelentését megvetették, prófétáiból gúnyt űztek (2Krón 36,15k).

Ezekért lett ez a könyv része a Kánonnak, okulásul a kortársaknak, valamint a közeli és késői utódoknak, Isten mindenkori népének.

Aktuális üzenet

A részleges engedelmesség - Saul király intő példája

1. A majdnem engedelmesség

1Sám 10:8

Most azért menj le én előttem Gilgálba, és íme én lemegyek te hozzád, hogy égőáldozatot áldozzam és hálaáldozatot hozzak. Hét napig várakozzál, míg hozzád megyek, és [akkor] tudtadra adom, hogy mit cselekedjél.

Mit parancsolt Sámuel prófétán keresztül az Úr Saulnak? Azt, hogy várjon Sámuelre hét napig, és akkor megtudja, hogy mit cselekedjen. Ez nem egy bonyolult parancs. Mit tett Saul, a frissen felkent király?

Saul majdnem engedelmissége

1Sám 13:8-10

És várakozék hét napig, a Sámuel által meghagyott ideig, de Sámuel nem jött el Gilgálba, a nép pedig elszélede mellőle. Akkor monda Saul: Hozzátok ide az égőáldozatot és a hálaáldozatokat. És égőáldozatot tőn. És mikor elvégezte az égőáldozatot; íme megérkezék Sámuel, és Saul eleibe ment, hogy köszöntse őt.

Saul tulajdonképpen nagyjából megtartotta az Úr szavát, hiszen várakozott hét napig, a Sámuel által meghagyott ideig, és való igaz, hogy Sámuel még nem érkezett meg, a nép elszéledt, a filiszteusok gyülekeztek, úgy hogy nagy nyomás volt Saulon, és megáldozta az égőáldozatot, amit csak Sámuelnek lett volna szabad megáldozni!

Éppen hogy végzett, vagyis csak egy félórát kellett volna még várnia, megjött Sámuel, és kijelentette az Úr akaratát és ítéletét Saul felett.

Isten ítélete

1Sám 13:11-14

És monda Sámuel: Mit cselekedtél?! Saul pedig felele: Mikor láttam, hogy a nép elszélede mellőlem, és te nem jöttél el a meghagyott időre, a filiszteusok pedig összegyűlének [már] Mikmásban, Azt mondám: Mindjárt reám törnek a filiszteusok Gilgálban, és én az Úrnak színe előtt még nem imádkozám; bátorságot vevék azért magamnak és megáldozám az égőáldozatot. Akkor monda Sámuel Saulnak: Esztelenül cselekedtél; nem tartottad meg az Úrnak, a te Istenednek parancsolatát, melyet parancsolt neked, pedig most mindörökre megerősítette volna az Úr a te királyságodat Izrael felett. Most azonban a te királyságod nem lesz állandó. Keresett az Úr magának szíve szerint való embert, akit az ő népe fölé fejedelmül rendelt, mert te nem tartottad meg, amit az Úr parancsolt neked.

Saul mindent másokra kent, a nép volt a hibás, mert elszéledt mellőle, aztán te Sámuel, mert késtél, aztán a filiszteusok, mert minek jöttek fel ellenünk, de ő nem volt hibás semmiben.

Az Úr szava: esztelenül cselekedtél, nem tartottad meg az Úr szavát, pedig most mindörökre megerősítette volna az Úr a te királyságodat, de az nem lesz állandó. Keresett az Úr szíve szerint való embert, aki majd megtartja a szavamat, mert te nem tartottad meg amit az Úr parancsolt neked!

2. A félig engedelmesség

Isten parancsa

1Sám 15:1-3

És monda Sámuel Saulnak: Engem küldött el az Úr, hogy királlyá kenjelek fel téged az ő népe, az Izrael felett; most azért figyelj az Úr beszédének szavára. Így szól a Seregek Ura: Megemlékeztem arról, amit cselekedett Amálek Izraellel, hogy útját állta neki, mikor feljövött Egyiptomból. Most azért menj el és verd meg Amáleket, és pusztítsátok el mindenét; és ne kedvez nekik, hanem öld meg mind a férfit, mind az asszonyt; mind a gyermeket, mind a csecsemőt; mind az ökröt, mind a juhok, mind a tevéket, mind a szamarakat.

Röviden az volt a parancs, hogy pusztítsd ki amáleket az ég alól, minden embert és barmot öld meg! Ez ma érthetetlen az emberek előtt, de erre azért volt szükség, mert egy démonizált népről beszélünk, és ha ezt nem teszik meg, akkor Izrael is démonizálttá vált volna, és nem maradt volna senki, aki Isten akaratát tette volna. Egy démonizált népből a Megváltó sem jöhetett volna el.

Saul fél engedelmissége

1Sám 15:7-9

Saul pedig megverte Amáleket Havilától fogva egészen addig, amerre Súrba mennek, mely Egyiptom átellenében van. És Agágot, az amálekiták királyát elfogta élve, a népet pedig mind kardélre hányta. Saul és a nép azonban megkímélte Agágot és a juhoknak, barmoknak és másodszületteknek javát; a bárányokat és mindazt, ami jó vala, nem akarták azokat elpusztítani, hanem ami megvetett és értéktelen dolog volt, mindazt elpusztították.

Saul megint csak félig engedelmeskedett, kipusztított minden embert, de a királyt meghagyta, valamint a barmok javát is meghagyta, csak amikről úgy gondolták, hogy értéktelen, azokat pusztították el. Vagyis Saul önkényesen szelektált Isten parancsolatai között.

Saul reakciója

1. Szint

1Sám 15:10-15

És amint Sámuel Saulhoz érkezék, monda neki Saul: Áldott vagy te az Úrtól! Én végrehajtottam az Úrnak parancsolatát. Sámuel azonban monda: Micsoda az a juhbégetés, [mely] füleimbe [hat] és az az ökörbőgés, melyet hallok?

És monda Saul: Az amálekitáktól hozták azokat, mert a nép megkímélte a juhoknak és ökröknek javát, hogy megáldozza az Úrnak, a te Istenednek; a többit pedig elpusztítottuk.

Én végrehajtottam az Úr parancsát! Saul teljesen meg volt elégedve magával, teljesen meg volt győződve arról, hogy ő engedelmeskedett az Úr szavának, teljes volt az önigazsága. Értitek ezt? Ez nem más, mint önigazság!

Tényleg úgy gondolta, hogy Istent lehet fél szívvel is szolgálni, hogy Istennek lehet úgy is engedelmeskedni, hogy ami nekem tetszik, azt megteszem, ami nem tetszik, azt nem teszem meg! Ráadásul Saul már itt elkezdte mentegetni magát, és a népre kenni az egésztestet, de amúgy egyértelmű, hogy nem értette, hogy miért kekeckedik Sámuel, hiszen majdnem mindent megtett, és amúgy is fényes győzelmet aratott. Itt még a nyeregben ült Saul.

2. szint

1Sám 15:20-21

És felele Saul Sámuelnek: Én bizonyára hallgattam az Úr szavára, és azon az úton jártam, amelyre engem az Úr elküldött; és elhoztam Agágot, az amálekíták királyát, és az amálekítákat elpusztítottam. A nép azonban elvette a prédából a megsemmisítésre [rendelt] juhoknak és ökröknek javát, hogy megáldozza az Úrnak, a te Istenednek Gilgálban.

Még mindig teljes volt Saul önigazsága, és úgy gondolta továbbra is, hogy ő bizonyára hallgatott az Úr szavára, és az Ő útjain járt. Az amálekítákat valóban elpusztította, de meghagyta a királyukat élve, és meghagyta a juhoknak és ökröknek javát, látszólag nemes célra, hogy Istennek áldozzák azokat.

3. szint

1Sám 15:24

Akkor monda Saul Sámuelnek: Vétkeztem, mert megszegtem az Úrnak szavát és a te beszédedet; [de] mivel féltem a néptől, azért hallgattam szavukra.

A végén Saul nagy nehezen csak kiprélte magából azt, hogy vétkeztem, de ez kényszer hatására történt, nem szívbeli megtérés volt, ráadásul most is volt indoka: mivel félt a néptől, azért hallgatott rájuk.

Mennyire más ez, mint Dávid bűnbánata, amikor vétkezett az Úr ellen!

Egy vezető nem félhet a néptől, mert akkor nem fog tudni vezetni, és nem fogja merni az Úr üzenetét átadni!

Isten ítélete

1Sám 15:19.22-23

Miért nem hallgattál az Úrnak szavára, és [miért] estél neki a prédának, és cselekedted azt, ami bűnös az Úr szemei előtt? Sámuel pedig monda: Vajon kedvesebb-e az Úr előtt az égő- és véres áldozat, mint az Úr szava iránt való engedelmesség? Íme, jobb az engedelmesség a véres áldozatnál és a szófogadás a kosok kövérénél! Mert, [mint] a varázslásnak bűne, [olyan] az engedetlenség; és bálványozás és bálványimádás az ellenszegülés. Mivel te megvetted az Úrnak beszédét, ő is megvetett téged, hogy ne légy király.

Jobb az engedelmesség az áldozatoknál, mert olyan az engedetlenség, mint a varázslásnak bűne, és mint a bálványimádás bűne! Az első zsinaton pedig ki lett mondva, hogy a hívőknek tartózkodniuk kell a bálványimádástól, vagyis az engedetlenségtől!

Isten elvetette Sault, hogy ne legyen király, és ezután az engedetlensége és önigazsága következtében belekerült egy negatív spirálba! Elhagyta a Szent Szellem és egy gonosz szellem kezdte el gyötörni, gyilkosságokat követett el, üldözte Dávidot, okkultizmusba keveredett, és végül öngyilkos lett! És mindez a majdnem engedelmességgel kezdődött!

Minél közelebb van valaki Istenhez, minél nagyobb az elhívása és szolgálata, annál kevesebbet néz el neki az Úr, lásd Mózeset, aki csak egyszer volt félig engedelmes, és nem mehetett be emiatt az ígéret földjére!

Konklúzió

A hívők gyakran elfelejtik azt, hogy Istennel való kapcsolatukban és viszonyukban nem csak a szerető apa és gyermek viszony áll fenn, hanem az Úr és szolga viszony is! Ezt gyakran és markánsan kijelenti az Újszövetség.

Az Ige egyértelmű ebben a kérdésben, elsősorban nem a nagy érzelmek és attitűdök mutatják meg, hogy ki szereti Istent, hanem az, hogy mennyire fogad szót valaki Istennek, mennyire engedelmeskedik az Ő szavának, és mennyire tartja be az Igét!

Aki engedelmeskedik Istennek, mint Úrnak, az szereti Istent, azt szereti az Atya, és kijelenti annak magát Isten, sőt az Atya és a Fiú ahhoz mennek, és annál lakoznak! Ennyire kulcsfontosságú az Ige alapján a szófogadás Istennek!

Ráadásul láttuk, hogy az engedelmességnek teljesnek kell lenni, a részleges engedelmesség tulajdonképpen nem engedelmesség!

Isten előtt a szeretetből való szófogadás kedves, többet ér neki, mint bármilyen áldozat. Istennél nem is számít más, mint a szeretet által munkálkodó hit, ami abban nyilvánul meg, hogy az Ő parancsolatait megtartjuk. Úgy legyen!